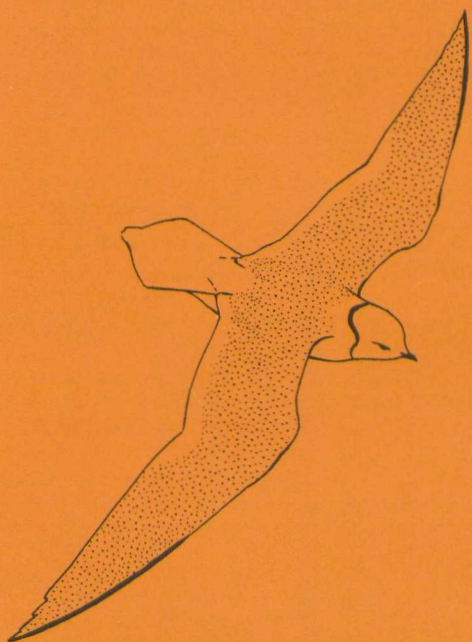

DUTCH BIRDING

1982

4 : 4

Tijdschrift van de Stichting Dutch Birding Association
Journal of the Stichting Dutch Birding Association

dutch birding

redactieadres/ editorial address

Dutch Birding, Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam.

redactie/ editors

hoofdredacteur/ chief editor: Gerald Oreel (020-730710); overige redacteuren/ remaining editors: Arnouwd van den Berg, Han Blankert, Paul de Heer & Edward van IJzendoorn.

fotografisch redacteur/ photographic editor

René Pop, Jacob Gillesstraat 16, 3135 AP Vlaardingen (010-341128).

lay-out & productie/ lay out & production

Karel Mauer, Hengelostraat 85, 1324 GV Almere-Stad (03240-33398).

advertenties/ advertising

Jan Jaap Brinkman & Hans ter Haar, Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam (020-433079 & 020-924240).

Dutch Birding (driemaandelijks tijdschrift van de Stichting Dutch Birding Association met nummers in maart, juni, september en december) publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie en de verspreiding en verplaatsingen van vogels in Nederland en Vlaanderen en elders in het Paelearctisch Gebied (en in andere zoögeografische gebieden).

Dutch Birding (quarterly journal of the Stichting Dutch Birding Association with numbers in march, june, september and december) publishes papers and notes on the morphology and the distribution and movements of birds in the Netherlands and Flanders and elsewhere in the Palearctic Region (and in other zoogeographical regions).

stichting

dutch birding association

adres/ address

Stichting Dutch Birding Association, Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam.

bestuur/ board

voorzitter/president: Edward van IJzendoorn (020-727239); secretaris/secretary: Kees Klaver (020-433090); penningmeester/treasurer: Gerard Steinhaus (03404-17149); overige bestuursleden/remaining officers: Han Blankert, Jan Jaap Brinkman, Paul de Heer, Peter de Knijff & Gerald Oreel.

De prijs voor een jaarabonnement op Dutch Birding bedraagt minimaal f 25 (Nederland) of BF 420 (België en Luxemburg). Abonnees buiten genoemde landen dienen minimaal US \$ 15 of een gelijkwaardig bedrag in elke geldsoort tegen de geldende wisselkoers te betalen. Het bedrag dient te worden overgemaakt op postgirorekening 41 48 343 ten name van de Stichting Dutch Birding Association (SDBA). Het kan ook worden overgemaakt op bankrekening 54 93 32 065 van de ABN Bank (Amsterdam) ten name van de SDBA of op bankrekening 59 27 0888 van de National Westminster Bank (25 Square Market, Dover, Kent CT16 1NQ, UK) ten name van Anton van IJzendoorn.

The rate of an annual subscription to Dutch Birding amounts to a minimum of f 25 (Netherlands) or BF 420 (Belgium and Luxembourg). Subscribers outside mentioned countries should pay a minimum of US \$ 15 or an equivalent amount in any currency at current exchange rates. The amount should be remitted to postal giro account 41 48 343 in the name of the Stichting Dutch Birding Association (SDBA). It can also be remitted to bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of the SDBA or to bank account 59 27 0888 of the National Westminster Bank (25 Square Market, Dover, Kent CT16 1NQ, UK) in the name of Anton van IJzendoorn.

© Stichting Dutch Birding Association 1982. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars/ The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

Wingspan offers a new and exciting programme for 1983, with all the advantages of small groups led by experienced ornithologists and backed by 16 years of Twickers World travel know-how. Tour leaders include: Tim Cleeves, Jon Dunn, Paul Greenfield, Tony Pym, Dr. Robert Tindle and Nigel Tucker.

PROGRAMME FOR 1983

Israel	15 days	26th Dec-	9th Jan	£ 750
Israel	15 days	9th Jan-	23rd Jan	£ 665
Israel	6 days	17th Feb-	22nd Feb	£ 425
India & Nepal	24 days	4th Feb-	27th Feb	£ 1295
Central & SW Spain	15 days	6th Apr-	20th Apr	£ 495
Israel	11 days	14th Apr-	24th Apr	£ 720
Israel	15 days	24th Apr-	8th May	£ 750
Point Pelee & S. Ontario	16 days	4th May-	19th May	£ 650
Algonquin ext.	6 days		24th May	£ 175
Greece	15 days	7th May-	21st May	£ 645
Iceland	15 days	2nd Jun-	16th Jun	£ 495
Peru	19 days	20th May-	7th Jun	£ 1550
Peru	19 days	2nd Sep-	20th Sep	£ 1550

For our free brochure on these and other tours please contact either Wingspan or Twickers World.

wingspan

1st Floor, Arvalee House,
Clifton Down Road, Bristol
BS 8 4 AH ENGLAND.

Tel.: 0272 741773

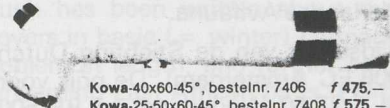
in association with

**TWICKERS
WORLD**

22 Church Street, Twickenham
TW1 3NW ENGLAND. ABTA/
ATOL 334B. Tel.: 01-892 7606
24-hr Brochure No. 01-898 8220

Kowa-zoom-kompakt
20-60x60,
bestelnr. 7410
f 575,-

Kowa-40x60-45*, bestelnr. 7406 f 475,-
Kowa-25-50x60-45*, bestelnr. 7408 f 575,-

J.A.J. Borgerink
Almeloseweg 135
7615 NA Harbrinkhoek
tel. 05490-66985.

Kowa

Verrekijkers
6 modellen
uit voorraad leverbaar.

ZEISS

Zeiss
prismakijkers,
voor wie
prijs stelt op
kwaliteit

Kowa
Kowa 7x50 f 485,-

Aanbieding:

Bij aankoop van een
Zeiss kijker lederen etui
of tas Gratis.

**BEVER
ZWERFSPOORT**

lichtgew. kampeer specialist
gaat verhuizen op
31 maart '83 in Den Haag
naar **CALANDPLEIN 4.**
Bereikbaar met 18 van beide
stations. Ruime parkeerplaats

Enorme sortering tenten -
rugzakken - slaapzakken -
buitenkleding - landkaarten.
Katalogus op aanvraag

**MENTORA ZWERF-
SPORT**
blijft Oudedijk 243 R'dam
010-520468 (tram 7 v.a. C.S.)

**Bent u geïnteresseerd in het herkennen van vogels?
Wilt u van een vogel méér weten dan de naam alleen?
Dan is Dutch Birding het tijdschrift dat u moet lezen!**

Dutch Birding heeft zich ontwikkeld tot het toonaangevende tijdschrift op het terrein van de soortherkenning. In publicaties van hoog niveau wordt de determinatie van vogels in Nederland en Vlaanderen en elders in de Palearctis behandeld. Ook voor vogels in andere zoögrafische gebieden wordt plaats ingeruimd. De kwaliteit van de foto's en tekeningen is daarbij een begrip geworden.

Dutch Birding beperkt zich niet tot het determineren van vogels alleen maar besteedt ruimschoots aandacht aan alle facetten van de morfologie en de verspreiding en verplaatsingen. De bepaling van leeftijd en geslacht van een vogel wordt bij vrijwel iedere determinatie behandeld waarbij inzicht in alle ruicycli een onmisbare schakel is. Veel aandacht wordt besteed aan het voorkomen van vooral zeldzame en schaarse vogels in Nederland en Vlaanderen.

Dutch Birding heeft artikelen gepubliceerd over de herkenning en het voorkomen van onder andere Slangarend, Ruigpootbuizerd, Bonte Strandloper, Kemphaan, Poelsnip, Kleinste Jager, Geelpootmeeuw, Kortsnavelzeekoet, Zwarte Zeekoet, Petsjora Pieper, Isabelklauwier en Grote Kruisbek. In ieder nummer wordt een overzicht gepresenteerd van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en Vlaanderen en in iedere jaargang verschijnt een jaarverslag van zeldzame vogels in Nederland van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna.

Dutch Birding is het driemaandelijkse tijdschrift van de Stichting Dutch Birding Association (Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam). De prijs voor een jaarabonnement bedraagt minimaal f 27,50 (Nederland) of BF 500 (België en Luxemburg). Het bedrag dient te worden overgemaakt op postgirorekening 41 48 343 ten name van de stichting. Het kan ook worden overgemaakt op bankrekening 54 93 32 065 van de ABN Bank (Amsterdam) ten name van de stichting.

Ja, ik wil begunstiger worden van de Stichting Dutch Birding Association (Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam) en ontvang dan het driemaandelijkse tijdschrift *Dutch Birding*. Ik betaal na ontvangst van een acceptgirokaart minimaal f 27,50 of BF 500.

Naam

Postadres

Postcode Plaats

Field identification of sand plovers in East Africa

P B Taylor

Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii* and Lesser Sand Plover *C. mongolus* are common winter visitors and passage migrants to the East African coast, an area increasingly visited by birders from Europe and North America. Both species may be seen almost anywhere on the Kenya coast, and occur in large flocks at such favoured localities as Mida Creek throughout the winter; good numbers also oversummer each year.

Separation of these two sand plovers in non-alternate (= non-summer) plumage is notoriously difficult, there being only minor plumage differences with considerable individual variation. When both species are seen together, most birds are identifiable on characters such as bill, head and body size and proportions but individual variation in these characters is also great and some birds are difficult to identify unless one is very familiar with both species; indeed Britton 1982 considered that some East African birds may not be positively identifiable in the field. An isolated individual may cause great problems, especially if it is a bird of intermediate size without an obviously large or small bill.

Much has been written about the field identification of these two sand plovers in basic (= winter) plumage. Sinclair & Nicholls 1980 discussed the problem at length, and further comments have been made by Britton 1982 concerning East African birds, Fairbank 1982, Kitson *et al* 1980, Newman & Vinicombe 1980 and others. These accounts conflict in their assessments both of the field characters which may be used to separate the two species, and of the relative value of such field characters. The result is that an observer not familiar with both species may become confused and even misled by the available opinions on the subject. In some cases, published comments appear to be based on an inadequate knowledge of the birds, especially of Lesser, with consequent erroneous conclusions being drawn by the authors concerned.

This paper is an attempt to eliminate the confusion which exists about field characters and to show that positive field identification of both sand plovers in non-alternate plumage is possible in East Africa, even in isolated individuals. It is based on the author's experience of these birds in Africa, and all field characters described refer specifically to East African birds; however, many of the features should be useful in the separation of these species in other parts of the world.

60-61. Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii* in alternate (= summer) plumage; Lesser Sand Plover *C mongolus* in basic (= winter) plumage (page 115), Kenya, april 1981 (P B Taylor).

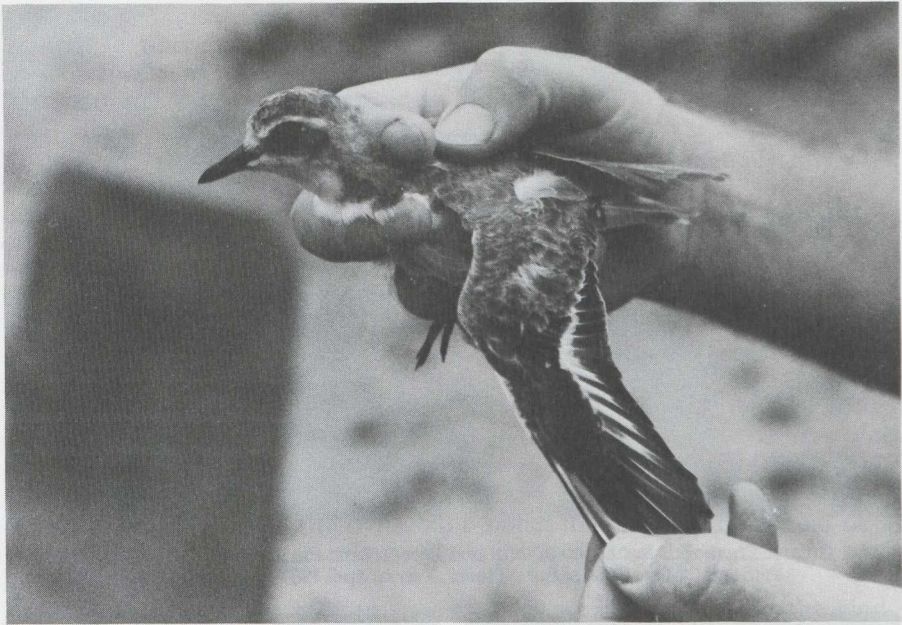
occurrence, movements and status

The following details are taken from Pearson & Britton 1980 unless otherwise specified. Adult Greater Sand Plovers return to the Kenya coast during august, and first calendar-year birds probably arrive from late september to october. Most adults depart during the second half of april, only a few remaining into may. Adult Lesser Sand Plovers return later, mainly in september, and many first calendar-year birds arrive in october; departure is also late, with adults remaining into the first half of may. Numbers of both species total 1000s in winter, the birds occurring on sand-flats and in other littoral habitats. Many second calendar-year birds oversummer (Britton 1980). Smaller numbers occur at inland localities, especially on passage, most records being from Lake Turkana (Britton 1980).

At Mida Creek and Malindi, Kenya, Greater is more numerous than Lesser during the winter months, relative proportions being perhaps 2 : 1 at Mida Creek and 4 : 1 at Malindi (D J Pearson *pers comm*). It is not unusual to see flocks of several 100s of each species at high tide wader roosts in winter, and 100s feed with other waders on the sand-flats at Mida Creek (*pers obs*).

origins and subspecies

The subspecies of Lesser Sand Plover occurring in East Africa is *C m pamirensis* (Cramp & Simmons 1982; *contra* Britton 1980). This subspecies breeds in Pamir, Karakorum, and Ladakh ranges and western Kun Lun mountains,

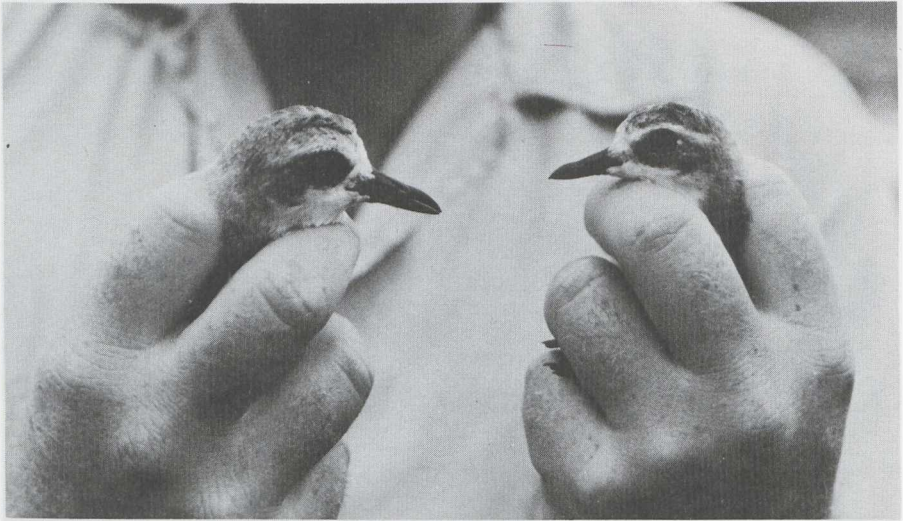

north to Terskey Alatau, Kirgiziya, east to western and perhaps eastern Tien Shan (Cramp & Simmons). C S Roselaar in Cramp & Simmons recognizes three subspecies of Greater Sand Plover: *C l columbinus*, *C l crassirostris* and *C l leschenaultii*. The birds occurring in East Africa are almost certainly all *C l crassirostris* which breeds in Transcaspia east to south-eastern Kazakhstan (Cramp & Simmons). For more information on the subspecies of both sand plovers, see Cramp & Simmons.

The exact origins of East African birds of both species are not known, and so far there has been only one recovery of a bird ringed in eastern Africa: a *C l columbinus* ringed on 7 september 1981 at Suakin, Sudan, was killed on 3 april 1982 at Habara, Syria (Nikolaus & Backhurst 1982).

non-alternate plumage

FOREHEAD AND SUPERCILIUM Britton 1982 stated that more white is usually apparent on the forehead and supercilium of Greater Sand Plover while Sinclair & Nicholls 1980 mentioned that Greater is more likely to show a large area of white on the frons but this is variable; the latter authors did not mention any difference in supercilium pattern. Observations in Kenya, and examination of museum skins, indicate that the extent of white in these areas is variable and that these characters must be considered of doubtful value. Greater may not show more white on the forehead, and its supercilium may be less prominent than that of Lesser Sand Plover. Greater usually

62-64. Greater *Charadrius leschenaultii* (left) and Lesser Sand Plover *C mongolus* (right); Lesser Sand Plover; Greater Sand Plover, Kenya, april 1981 (P B Taylor).

has a more diffuse superciliary stripe behind the eye, sometimes wider but often duller and less clearly-defined than Lesser's. In both species the white may narrow over the eye but still remain well-visible. The extent to which head patterns may vary, is shown in plates 62-64.

FACE Sinclair & Nicholls stated that Lesser 'sometimes shows darker, contrasting feathering from just in front of and below the eye and extending back to include the ear-coverts; Greater never shows this character'. However, this character was considered unreliable by Fairbank 1982 and Kitson *et al* 1980. In fact, both species have such a face patch but that of Lesser may be the larger, extending further below the eye and having a markedly convex lower border. As stated by Kitson *et al* the colour of this patch appears noticeably darker than the crown at some angles and at distance but when seen closely it usually proves to be only slightly darker. When birds begin to moult into alternate plumage, this patch becomes darker and more prominent.

The relative extent of the face patch and its variations in shade are shown in several of the plates. Presumably the shape and size of the patch approximate to the extent of black on the face in alternate plumage (see illustrations in Prater *et al* 1977), so any bird having a noticeably large patch should be a Lesser; however individual variation is too great to allow this to be more than an indicative character.

NAPE Some individuals of both species have a pale area around the hind-neck, in the region which is rufous in alternate plumage. The rear of the superciliary stripe may very occasionally merge into this pale area. The colour and extent of this 'shawl' are variable; in well-marked birds it is pale enough to give the impression of a collar when the neck is retracted but it is neither as well-defined nor as white as the collar of eg Kittlitz's Sand Plover *C pecuarius* or Kentish Plover *C alexandrinus*. Plates 66-67 and 71 show this character.

UPPERPARTS Both species have dun-coloured upperparts in basic plumage but Greater tends to average paler and with a sandier tinge than Lesser although variation arises through the effects of light conditions, feather wear, bleaching and state of moult. As most adult Greater attain at least partial alternate plumage from late march to april, at this time these birds are distinctly brighter and sandier on the upperparts than the Lessers of which only a few begin to assume alternate plumage in april (Pearson & Britton 1980). Prater *et al* regard the upperparts of Greater in basic plumage as being brownish-grey and those of Lesser as greyish-brown; this implies a browner tone to Lesser's upperparts which is often not applicable to East African birds (unless it is intended merely to signify that Lesser appears darker). Lesser may also have less noticeably pale fringes to the feathers of the upperparts but this is also variable. Both species have the rump almost concolorous with the back but with whitish sides, and the uppertail-coverts pale fawn forming a contrasting pale patch at the base of the tail (see plate 73).

Thus upperparts colour may be of limited value in the field but is of little help in identifying a lone basic plumage bird. Subtile differences in upperparts tone

65-66. Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii* in alternate (= summer) plumage, Kenya, april 1981; two Greater Sand Plovers, Kenya, april 1982 (P B Taylor).

are not apparent in most black-and-white photographs.

UNDERPARTS The dark patches on the sides of the breast are variable in extent in both species and occasionally extend across the breast to join in the centre. The rest of the underparts are white. In juvenile plumage, both species have a buff wash on the breast; this would be relevant to autumn birds in Europe but by november in East Africa all birds would probably be in basic plumage and would not show this character (D J Pearson *pers comm*).

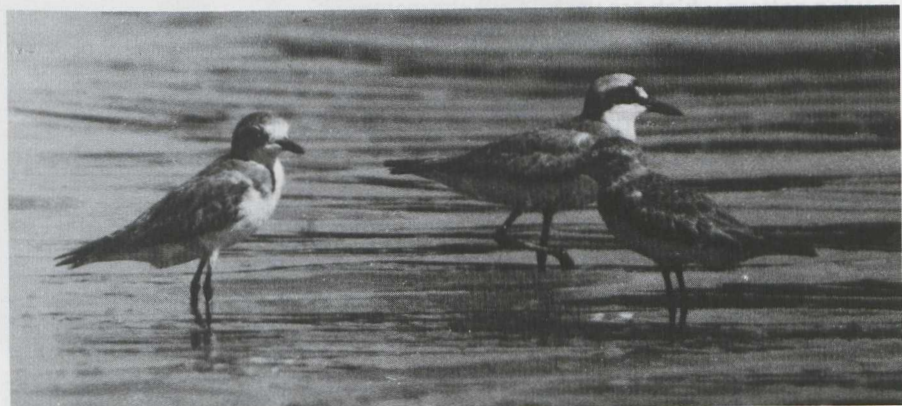
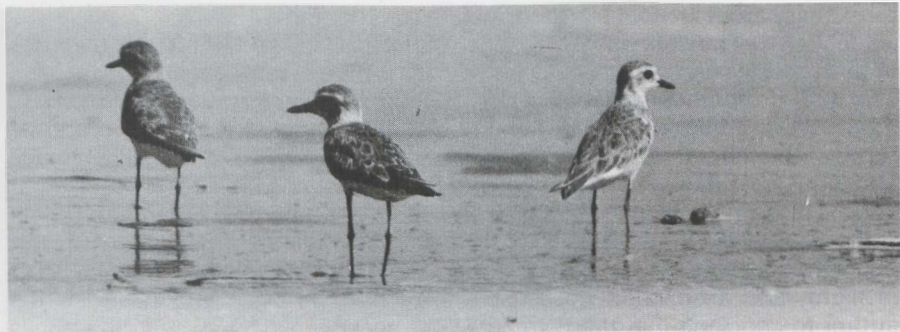
WINGS It has been said that Greater has more white in the wings than Lesser (King *et al* 1975, Prater *et al* /) but Sinclair & Nicholls did not agree with this and other authors did not mention the character. Observation of many birds in flight, and examination of skins and of birds in the hand, have led the author to conclude that there are small but reasonably consistent differences in wing pattern which are useful field characters.

The white wing-bar of both species is formed by pale tips to the greater coverts and inner primary coverts, pale bases to the inner primaries and pale basal areas to the secondaries. Pale central areas to the shafts of the outer primaries give a vague pale area towards the wing-tip. The extent and intensity of the white on the coverts and remiges varies with individuals, and with wear, but the following three features are important. 1 In Lesser, the pale covert-tips may be broader, whiter and more extensive while the inner greater coverts may show more white than in Greater. 2 The white on the outer webs of the secondaries is often more extensive in Lesser. Greater tends to have the palest areas nearer to the base of the feathers than does Lesser. 3 Both species have white towards the base of the outer webs of p6-10 and sometimes on p5 (primaries are numbered ascendantly). The extent of the white varies but Greater may have more on p6-9 and less on p10. Some birds lack any noticeable white on p6 (see plate 60).

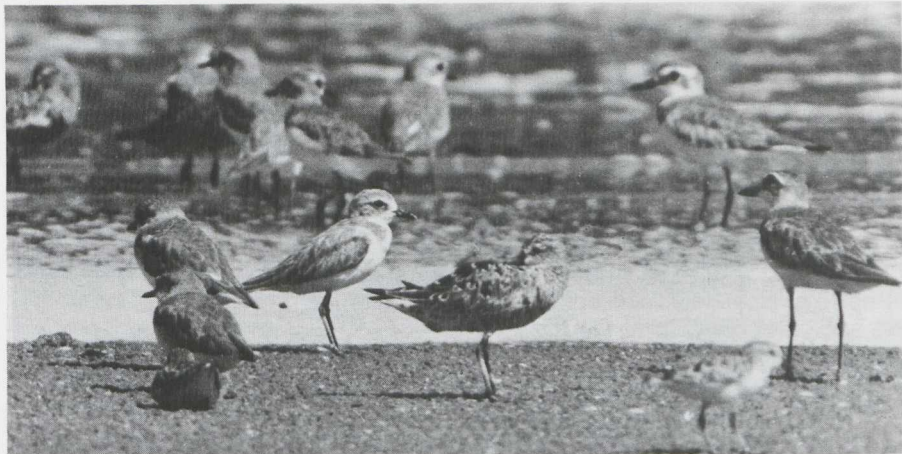
The cumulative effect of these characters may be seen in plates 60-61 and 73-76. The inner wing-bar of Greater is often less noticeable nearest to the body, and may be narrower than Lesser's over the outer secondaries. The broadening of the bar on the inner primaries is more marked in Greater, giving the rear of the bar a markedly convex edge. The wing-bar of Lesser widens more regularly, the effect being of a straighter rear edge. In the field, this difference in shape of the wing-bars is often noticeable, and the author has found the well-marked white patch on Greater's primaries to be a useful field character in many birds.

The extent and prominence of the wing-bar varies with feather wear and age; the pale covert-tips are much less prominent in very worn or young birds and in such individuals the contrast between light and dark on the remiges is less marked. Freshly-moulted birds, however, have very well-marked wing-bars (see plates 60-61).

Both species have pale tips to the secondaries, visible in good views in the field, and both have white central shaft areas on the secondaries. The darkest parts of the upperwing are the primary coverts, the tips to all primaries and the bases of p1-4 (see plates 60-61 and 74). The median coverts are pale, and

67-69. Two Greater *Charadrius leschenaultii* (left) and one Lesser Sand Plover *C mongolus* (right); two Lesser in basic (= winter) plumage and one Greater Sand Plover in alternate (= summer) plumage; two Lesser in basic plumage (left) and one in alternate plumage (right), with one Greater Sand Plover (right rear), Kenya, april 1982 (*P B Taylor*).

70. Foreground: three Lesser *Charadrius mongolus* (left) and one Greater Sand Plover *C. leschenaultii* (right), with Curlew Sandpiper *Calidris ferruginea* and Little Stint *C. minuta*, Kenya, april 1982 (P B Taylor).

the lesser and greater coverts darker than the medians. The dark lesser coverts do not normally form a noticeably dark 'shoulder' patch on the closed wing as they do in Kittlitz's. The underwings of both species are whitish, with darker primary tips (plates 77-78).

It should be noted that the upperwing pattern of these sand plovers is incorrectly illustrated in Fitter *et al* 1974, King *et al*, McLachlan & Liversidge 1978 and Slater 1970. Prater *et al* describe the wing pattern fairly accurately for Lesser.

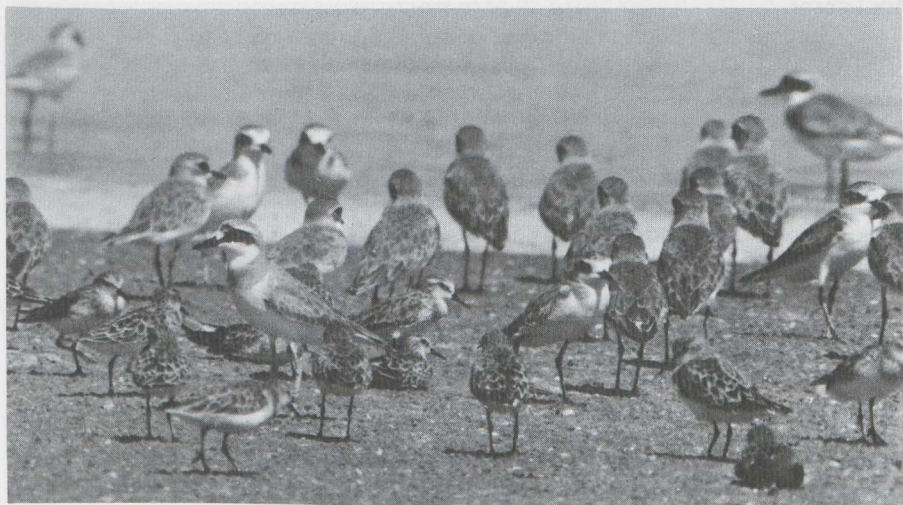
TAIL This has also been the subject of some controversy. Sinclair & Nicholls maintained that Greater does not show whiter sides to the tail in the field but both Britton 1982 and Prater *et al* state that Greater's tail has more white than Lesser's. Both Kitson *et al* and Newman & Vinicombe 1980 used tail pattern as a field character without giving a clear definition of any differences upon which their views were based; Fairbank was unconvinced of any such differences.

Field observations and examination of skins show the following five features.

1 The pattern of the outermost rectrix (r1) is variable in both species, and both may have outers pure white or with only a very small spot of brown (often paler brown in Greater). Prater *et al* state that Greater has less brown on the outer rectrix but this is not the case in many East African birds. 2 Greater may have more white on the tip and edges of r2 but this is variable. Greater often has a dark subterminal area and paler brown along the rest of the rectrix centre while Lesser tends to show less contrast in these areas and darker browns than Greater. The shaft is white in both species. 3 Greater may have more white on r3, and often has a dark subterminal spot and paler brown

71-72. Greater *Charadrius leschenaultii* and Lesser Sand Plovers *C mongolus*, with Curlew Sand-piper *Calidris ferruginea* and Sanderling *C alba*; foreground: Greater in alternative (= summer) plumage and Lesser Sand Plovers in basic (= winter) plumage, among Little Stints *C minuta*, Kenya, april 1982 (P B Taylor).

central area, as on r2. In both species, shafts are pale towards the base. 4 Lesser usually has less white on the tip of r4-5; shafts are dark in both species. Greater may have more contrasting areas of brown, as in r2-3. 5 The central rectrices (r6) are a similar shade of brown in both species, with pale tips; Greater often has larger and whiter tips. The pale tips may almost disappear with wear.

Thus, compared with Greater, the brown on Lesser's tail averages darker on the outer rectrices, is often more extensive on all but the outer two, and does not often show markedly paler basal and darker subterminal regions. The darkest browns in Lesser's tail are as dark as the back, and in Greater's are darker than the back. The pale basal area of Greater's outer tail is often as pale as the uppertail-coverts (plate 73). As the pale sides to Greater's tail can extend further towards the centre and the pale tips can be more prominent, the tail of Greater often appears whiter in the field, with a contrasting dark subterminal patch and tail centre.

The opinions of Britton 1982 and Prater *et al* therefore seem to hold good for East African birds although tail patterns are variable and overlap can occur. Tail pattern may be a useful field character if seen well but is likely to be of most value when the two species can be directly compared. Plates 73-76 show tail patterns in flight.

bare parts

EYES The irides are dark brown in Greater and Lesser Sand Plover. In Greater, the eyes usually appear large.

BILL The bill is black in both species and is normally proportionately longer and heavier in Greater. Bill size was regarded as a good field character by Britton 1982, Prater *et al* 1977 and Sinclair & Nicholls 1980 while Fairbank 1982 regarded it as 'the only reliable way of separating' lone sand plovers.

In East Africa, the species usually differ markedly in bill size and proportions but there is the possibility of confusion between a large-billed Lesser and a small-billed Greater, especially if the bird in question is not seen well and in profile. At an angle, bill length may be misleading, as is shown in plates 63-64 where the bills of both species appear of similar proportions whereas in profile (plate 62) they are noticeably different. Measurements of bill length for East African birds are not available but C S Roselaar *in* Cramp & Simmons 1982 gives a range of 15-18 mm for 26 adult *C m pamirensis* and 22-27 mm for 52 adult *C l crassirostris*. Given that Greater are usually larger birds than Lesser, a small-billed Greater could show bill proportions similar to a large-billed Lesser, and some birds may not be easy to separate on bill length in the field. Normally, however, the criterion that the bill of Greater is longer than the distance from its base to the rear of the eye whereas in Lesser it is about equal to this distance (Sinclair & Nicholls) should hold good.

Greater's bill may not be more bulbous towards the tip than Lesser's, and does not always show a more well-marked gonyx (plate 62). Greater's bill length is exaggerated in some birds by a flatter more sloping forehead, giving

73-74. Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii*, Kenya, april 1982 (P B Taylor).

75. Lesser Sand Plover *Charadrius mongolus*, Kenya, april 1982 (P B Taylor).

the bill a dagger-like appearance (plate 65); it may not always be proportionately deeper at the base than Lesser's (*pers obs* and D J Pearson *pers comm*). The comment in Britton 1982 that Greater's bill appears disproportionate in males is not confirmed by measurements given by Cramp & Simmons where sex differences are not significant, and P L Britton and W G Harvey *in litt* now regard their assumption as untenable.

LEGS Sinclair & Nicholls concluded that variation in leg colour renders this character of no help in identification. However, King *et al* 1975 and Slater 1970 give Lesser's leg colour as darker than Greater's while Britton 1982 noted that East African Lessers consistently have dark grey legs and Greater's usually have paler legs. The author would agree entirely with Britton 1982 and would say that in good light leg colour is a useful and reliable field character. This opinion is borne out by the observations of the author and also of D J Pearson and D A Turner *pers comm* and by examination of labels on museum skins. Lesser's legs are dark grey or dark grey-green (not black), with usually no apparent darkening on toes or joints. Greater's legs are usually pale greenish-grey but may be brownish- or olive-grey, or with a yellowish or fleshy tinge (often quite strong in good light); there is often a noticeable darkening on toes and joints. All observers consulted on the question of East African birds' leg colour agreed that there is no apparent overlap in colour such as mentioned by Sinclair & Nicholls.

76. Two Lesser Sand Plovers *Charadrius mongolus*, Kenya, april 1982 (P B Taylor).

The tarsus is longer in Greater (see Cramp & Simmons) and this is often very noticeable in the field (plates 66 en 70). Greater also often shows a proportionately greater length of bare tibia (plates 67 and 70), and the effect of these characters is to make Greater a taller-standing 'leggier' bird. Even in lone individuals this character is useful as Greater looks disproportionately long-legged while Lesser looks much more evenly-proportioned, often resembling Curlew Sandpiper *Calidris ferruginea* in leg length (plate 70).

Personal observations have failed to verify the comment in Britton 1982 that Greater's legs are often held bowed; the legs of both species are equally flexed when standing (plates 66-67 and 70). This opinion is supported by D J Pearson and D A Turner *pers comm*.

The longer legs of Greater give rise to a further apparently constant and reliable field character. In flight the feet of Greater project beyond the tail-tip whereas those of Lesser either just reach or fall short of the tail-tip. This is shown in plates 73-78. This character could be useful aid to the identification of an isolated bird.

size and general appearance

Greater Sand Plovers are normally assumed to be larger than Lesser Sand Plovers (Britton 1982, Sinclair & Nicholls 1980) and the author would support this view. However, in the East African population there is a minimal overlap

in both wing length and weight of wintering birds, as figures taken from East African ringing data collected at Mida Creek show (these figures are reproduced by kind permission of P L Britton and D J Pearson).

	numbers	wing (mm)	weight (g)
Lesser Sand Plover	49	120-134 (128.2)	43-63 (51.8)
Greater Sand Plover	53	133-152 (143.7)	62-85 (74.4)

Data are confined to birds caught between november and february, to lessen the possibility of including either very lean newly-arrived birds or very fat pre-migratory birds. Any bird in active wing moult or with very worn primaries has been excluded. The figures support the impression gained in the field that there may be little difference in size between the largest Lesser and the smallest Greater.

Generalized size comparisons with other wader species are sometimes unreliable due to individual and subspecific variations. For example, Sinclair & Nicholls stated that Lesser is bigger than Ringed Plover *C hiaticula* but Kitson *et al* 1980 maintained that Lesser is hardly larger in bulk than Ringed. Sinclair & Nicholls were presumably comparing Lesser with the small subspecies of Ringed (*C h tundrae*) which occurs in southern and eastern Africa while Kitson *et al* presumably referred to the larger nominate subspecies of Ringed when making comparisons for western Europe. In eastern and southern Africa, Greater's bulk is consistently greater than *C h tundrae*, but even so, the occasional Greater may appear little larger than some Ringed in the field although having longer legs and bill: this is shown in plate 126 of Sinclair & Nicholls where the sand plover is mislabelled as Lesser (Britton 1982), possibly on the basis of its small size. Some East African Lessers are fully as large as this in the body, and most appear somewhat larger than Ringed but some Lessers appear smaller than some Ringed. Many East African Lessers are approximately equal in body size to Curlew Sandpiper but some appear smaller (plate 70) while some Greater do not appear much larger. Bigger Greater are equal in body size to Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis*.

Thus, body size should be regarded with some caution. Useful comparisons may also be made between relative head sizes; Greater, as stated by Britton 1982, has a larger head than Lesser, and often has a flatter more sloping forehead (plates 65-66). Greater's head sometimes appears very wide (plates 70-71) and this, together with its forehead shape, may contribute to the flatter-crowned appearance shown by some birds. Lesser has a steeper forehead and an apparently rounder head shape although the crown itself may not be less flat than in some Greater (plate 67).

Sinclair & Nicholls stated that Greater tends to have a more upright posture while Lesser often appears more horizontal and dumpy. Observations in East Africa indicate that the stance of both species is similar, Lesser looking dumpy only because of its short legs.

77-78. Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii*; Lesser Sand Plover *C. mongolus*, Kenya, april 1982 (P B Taylor).

call

Some authors noted a difference in calls, attributing a trill to Greater Sand Plover (Britton 1982, Sinclair & Nicholls 1980) and a 'chitik' call to Lesser Sand Plover (Sinclair & Nicholls). Fairbank 1982 was, however, unable to distinguish the calls of the two species, and comments by Kitson *et al* 1980 were unhelpful; however, these authors apparently did not know the calls of Lesser. The author's field experience completely supports the views of Britton 1982 and Sinclair & Nicholls: Greater usually has a rather soft trilling call while Lesser's normal call is shorter and less trilling, consisting of harder notes which are usually distinguishable as separate sounds - it may be rendered 'chitik', 'chi-chi-chi', 'chik-tik' etc. Calls from mixed flocks at Mida Creek are often predominantly of Greater but Greater is the more numerous species there.

behaviour and feeding

Greater Sand Plover is said to usually feed in more scattered flocks (Britton 1982) or to be less restricted to feeding in flocks (Sinclair & Nicholls 1980). Observations in East Africa by the author and by D J Pearson and D A Turner *pers comm* suggest that Lesser Sand Plover often occurs singly when feeding and that both species may be seen in flocks.

alternate plumage and moult

In East Africa, most Greater Sand Plovers acquire partial or full alternate plumage in late march and april while few adult Lesser Sand Plovers acquire more than a trace of alternate plumage during april, more being in full plumage during the first half of may (Pearson & Britton 1980). Britton 1982 commented upon the difference between moult timing in the eastern and southern African populations of Lesser. In early april 1982 the most complete alternate plumage of Lesser at Mida Creek was as shown in plate 69, and few birds showed more than a trace of alternate head and breast pattern; however, a good proportion of Greater's had either fairly complete alternate plumage or at least good head patterns (plates 66 and 68). Sinclair & Nicholls 1980 commented upon alternate plumage differences between the two species, and all that needs to be added is that Greater averages more white on the frons and less black on the face than Lesser.

summary of features

From the foregoing it may be seen that field identification of some individuals is difficult but should always be possible if all characters are seen well. It is certainly unwise to base identification on one or only a few characters, and the author would not agree with Fairbank 1982 that bill size alone is 'sufficient for sand plover separation'.

The most reliable field characters appear to be: 1 leg length, proportions, colour, and whether feet project beyond tail in flight; 2 head : body pro-

portions, head shape, and bill proportions; 3 call; and 4 wing pattern (if seen well). Reliable for many birds are: 5 tail pattern; and 6 body size compared with other species. Reliable only if direct comparisons can be made between the two species: 7 colour of upperparts. Of doubtful or little value are: forehead, supercilium, and face pattern. Stance, leg flexion, flocking, and feeding behaviour are possibly of no value.

comparisons with other species

In eastern and southern Africa, the species with which Greater and Lesser Sand Plovers may be confused, include Kittlitz's Sand Plover, Kentish Plover, White-fronted Sand Plover *C marginatus*, and Caspian Plover *C asiaticus*. An account of the field characters useful in separating these species from Greater and Lesser will be given in a forthcoming paper in this journal.

acknowledgements

A draft of this paper was critically commented upon by D J Pearson and C S Roselaar; without their help much important information would not have appeared. Valuable comments on field characters were made by D K Richards and D A Turner while G C Backhurst, P L Britton and DJP supplied additional unpublished material. Much help with photographic work was given by GCB. Finally, the author is grateful to G J Oreel for advice and comments during the preparation of this paper.

references

- BRITTON, P L (1980) *Birds of East Africa*. Nairobi.
- (1982) Identification of sand plovers. *Br Birds* 75: 94-95.
- CRAMP, S & SIMMONS, K E L (1982) *The birds of the western Palearctic* 3. Oxford, London & New York.
- FAIRBANK, R J (1982) Identification of sand plovers. *Br Birds* 75: 95-96.
- FITTER, R S R, HEINZEL, H & PARSLAW, J L F (1974) *The birds of Britain and Europe*. Third edition. London.
- KING, B F, DICKINSON, E C & WOODCOCK, M W (1975) *A field guide to the birds of south-east Asia*. London.
- KITSON, A R, MARR, B A E & PORTER, R F (1980) Greater Sand Plover: new to Britain and Ireland. *Br Birds* 73: 568-573.
- MC LACHLAN, G R & LIVERSIDGE, R (1978) *Roberts birds of South Africa*. Fourth edition. Cape Town.
- NEWMAN C J & VINICOMBE, K E (1980) Greater Sand Plover in Avon. *Br Birds* 73: 583-586.
- NIKOLAUS, G & BACKHURST, G C (1982) First ringing report for the Sudan. *Scopus* 6: 77-90.
- PEARSON, D J & BRITTON, P L (1980) Arrival and departure times of Palearctic waders on the Kenya coast. *Scopus* 4: 84-88.
- PRATER, A J, MARCHANT, J H & VUORINEN, J (1977) *Guide to the identification and ageing of Holarctic waders*. Tring.
- SINCLAIR, J C & NICHOLLS, G H (1980) Winter identification of Greater and Lesser Sand Plovers. *Br Birds* 73: 206-213.
- SLATER, P (1970) *A field guide to Australian birds* 1. Edinburgh.

P B Taylor, c/o Saint Austin's Academy, Post Office Box 25138, Nairobi, Kenya

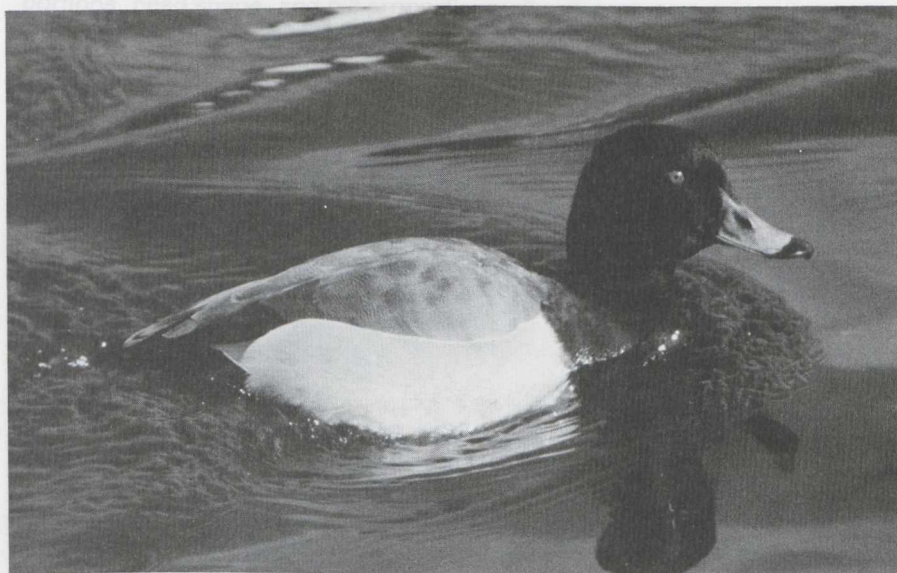
mystery photographs

Bonaparte's Gull *Larus philadelphia* in definitive basic (= adult winter) plumage, Texas, february 1982 (René Pop).

9 The gull *Larus* in plate 38 (*Dutch Birding* 4: 81, 1982) is obviously either a Bonaparte's *L. philadelphia* or a Black-headed *L. ridibundus* in definitive basic (= adult winter) plumage. As the bird's size can not be assessed and it is not showing its underwing, there are only two differences left to look for. Firstly, the hindneck and sides of breast are pale grey in Bonaparte's and white in Black-headed. And secondly, the bill is all-black in Bonaparte's and reddish with a dark tip in Black-headed. The presence of a contrast between the grey back and scapulars and the white hindneck and sides of breast gives support to the identification as Black-headed but the uniform dark bill is in favour of Bonaparte's. It should, however, be noted that the white on the hindneck and sides of breast may be due to over-exposure and/or to the developing and printing process. Thus, on account of this one photograph the gull can not be identified with certainty. But on the ground of the fact that it was taken in Texas, one may assume that it is a Bonaparte's. The photograph was taken by René Pop in february 1982.

Edward J van IJzendoorn, 3e Schinkelstraat 45, 1075 TK Amsterdam

79. Mystery photograph 10. Solution in next issue.

mededelingen

Baardgrasmus op Engelsmanplaat in juni 1982 Op 3 juni 1982 namen wij op de Engelsmanplaat Fr, een zandplaat tussen Ameland en Schiermonnikoog, een mannetje Baardgrasmus *Sylvia cantillans* in zomerkleed waar. Wij ontdekten de vogel door zijn geluid, een 'tsjek-tsjek' en 'krek-krek-krek'. Hij scharrelde de gehele dag tussen een hoop kale takken en wat spullen welke naast het vogelwachtershuis stonden. De vogel dronk uit en baadde in een bakje water dat wij voor hem buiten hadden gezet. Wij wisten enkele dia's van hem te maken. Hieronder staat een beschrijving van het verenkleed, de naakte delen en het gedrag.

VERENKLEED Bovenkop en wangen egaal lichtgrijs; baardstreep wit en opvallend; kin en keel roestbruin. Mantel, rug, schouders en stuit egaal lichtgrijs (als bovenkop en wangen). Borst roestbruin (als kin en keel), geleidelijk overgaand in vuilwitte buik welke - van voren gezien - rossige gloed had. Slagpennen grijs-

bruin. Staart egaal grijs, donkerder dan bovendelen en met witte pen (slechts af en toe zichtbaar).

NAAKTE DELEN Oogrand roestbruin. Snavel donkergrijs tot zwart. Poten roest- tot geelbruin.

GEDRAG Wipte regelmatig met staart.

80. Baardgrasmus *Sylvia cantillans*, mannetje in zomerkleed, Engelsmanplaat, Friesland, juni 1982 (Ap Woortman).

Er zijn thans een vondst en vijf aanvaarde waarnemingen van de Baardgrasmus voor Nederland bekend: 26 mei 1942, vondst, Beverwijk Nh; 24-27 mei 1948, Amsterdam Nh; 7 oktober 1973, Texel Nh; 18 mei 1975 en 16 oktober 1977, Flevoland; en 3 juni 1982, Engelsmanplaat Fr (*Avifauna van Nederland* 1970, Scharringa & Osieck 1979, Tekke 1975 & 1977). Er zijn dus nu vier voorjaars- en twee najaarsgevallen. Voor een bespreking van het voorkomen van deze mediterrane soort in Groot-Brittannië en Ierland, zij verwezen naar Sharrock & Sharrock 1976.

summary

SUBALPINE WARBLER ON ENGELSMANPLAAT IN JUNE 1982 On 3 June 1982 a male Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* in alternate (= summer) plumage was observed and photographed on the Engelsmanplaat, Friesland. A description is given. This was the sixth record for the Netherlands. There are now four spring and two autumn records.

verwijzingen

DE COMMISSIE VOOR DE NEDERLANDSE AVIFAUNA (1970) *Avifauna van Nederland*. Tweede druk. Leiden.
SCHARRINGA, C J G & OSIECK, E R (1979) Zeldzame vogels in Nederland in 1977. *Limosa* 52: 217-232.

SHARROCK, J T R & SHARROCK, E M (1976) *Rare birds in Britain and Ireland*. Berkhamsted.
TEKKE, M J (1975 & 1977) Ornithologie van Nederland 1973 & 1974 en 1975. *Limosa* 48: 100-115; 50: 34-60.

Kitty Oordijk & Ap Woortman, *Uilenstede* 165, 1183 AC Amstelveen

Noordse Boszanger op Schiermonnikoog in oktober 1982 Op 11 oktober 1982 werd in een mistnetopstelling van de Vrije Universiteit op Schiermonnikoog Fr 's morgens om 7:00 een Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis* gevangen. De vogel werd beschreven, geringd en weer losgelaten. 's Middags om 17:15 werd hij opnieuw gevangen. Hieronder staat een beknopte beschrijving van het verenkleed, de naakte delen en het geluid.

81. Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis* in eerste winterkleed, Schiermonnikoog, Friesland, oktober 1982 (Jos W M van de Staaij).

VERENKLEED Voorhoofd, kruin en nek donker olijfgroen met grijszweem; wenkbrauwstreep wittig met geelzweem, zeer lang en doorlopend tot ver achter oog, enigszins onduidelijk voor oog; oogstreep donker olijfgroen en sterk contrasterend met voorhoofd, kruin en nek, wenkbrauwstreep en wangen; wangen fijn olijfgachtig gevlekt. Mantel, rug, schouders, en stuit donker olijfgroen met grijszweem (als bovenkop). Onderdelen grijsig wit met lichte geelzweem; okselveren lichtgeel. Vleugels met twee strepen: door witte toppen van enkele

middelste dekveren gevormde bovenste vleugelstreep onduidelijk maar zichtbaar; door witte toppen en randen van derde tot en met zesde grote dekveer gevormde onderste vleugelstreep heel duidelijk.

NAAKTE DELEN Bovensnavel donker hoornkleurig; ondersnavel eveneens donker hoornkleurig maar met gele basis en punt. Poten bruingeel.

GELUID In leefnet en bij loslaten respectievelijk luid metalig 'tsick' en 'tsriek'.

Het was een vogel in eerste winterkleed. Dit op grond van de onvolledige schedelverbening en de gave slag- en staartpennen. Bovendien mag op grond van de gelig witte wenkbrauwstreep, de donker olijfgroene bovendelen en de grijsig witte onderdelen worden aangenomen dat de betrokken vogel tot de ondersoort *P b borealis* behoorde (cf Ticehurst 1938, Williamson 1967).

Het was de derde vangst en tevens het zevende geval van de Noordse Boszanger voor Nederland. De eerste twee vangsten werden eveneens op Schiermonnikoog gedaan (van der Straaten & van der Straaten-Friese 1981, Winkelman & Klarenberg 1977). Voor een meer uitvoerige bespreking van het voorkomen van de soort in Nederland en westelijk Europa (met inbegrip van Groot-Brittannië), zij verwezen naar Winkelman & Klarenberg.

In het najaar kan de Noordse Boszanger verward worden met de Grauwe Fitis *P trochiloides*. Dit kan vooral optreden bij een vogel waarvan de bovenste vleugelstreep door slijtage (bijna) verdwenen is. Duidelijke verschillen zijn echter: de meestal (nog) langere, bredere en achter het oog vaak opgewipte

wenkbrauwstreep, de donkerder oogstreep welke bovendien sterker contrasteert met de bovenkop en de gevlekte wangen, de donkerder olijfgroene bovendelen, de forsere en langere snavel waarvan de ondersnavel donker is en een gele basis en punt heeft (bij de Grauwe Fitis is de ondersnavel meestal geheel oranjegeel), en de lichtbruine poten (deze zijn bij de Grauwe Fitis meestal donker grijsbruin). Bovendien is de Noordse Boszanger groter maar dit verschil is in het veld meestal niet of nauwelijks waarneembaar. Tenslotte is de roep (zie beschrijving) heel anders. De Grauwe Fitis heeft een luid 'tji-wie' (hoog-laag).

summary

ARCTIC WARBLER ON SCHIERMONNIKOOG IN OCTOBER 1982 On 11 October 1982 an Arctic Warbler *Phylloscopus borealis* was trapped on Schiermonnikoog, Friesland. A concise description is given. The bird's age and subspecific identity are discussed briefly. It is concluded that it was a bird in first basic (= first-winter) plumage and that it belonged to the subspecies *P. b. borealis*. This was the seventh record for the Netherlands. The authors briefly discuss a number of field characters of Arctic and Greenish Warbler *P. trochiloides*.

verwijzingen

- VAN DER STRAATEN, J & VAN DER STRAATEN-FRIESE, J (1981) Tweede vangst van een Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis* op Schiermonnikoog. *Limosa* 54: 100-101.
 TICEHURST, C B (1938) *A systematic review of the genus Phylloscopus*. Londen.
 WILLIAMSON, K (1967) *Identification for ringers* 2. Tweede druk. Tring.
 WINKELMAN, J E & KLARENBERG, A J (1977) Vangst van een Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis* in Nederland. *Limosa* 50: 119-122.

André J van Loon, Tom M van der Have & Jos W M van de Staaij, Afdeling Diersystematiek en Zoögeografie, Biologisch Laboratorium, Vrije Universiteit, de Boelelaan 1087, 1081 HV Amsterdam

Afwijkende Spreeuw bij Huizen in augustus 1981 Op 28 augustus 1981 werd bij Huizen Nh een afwijkende volwassen Spreeuw *Sturnus vulgaris* waargenomen en gefotografeerd. De vogel leek, evenals de door Knox 1979 waargenomen vogel(s), op een volwassen Rose Spreeuw *S. roseus*. Het leek mij daarom nuttig om op deze plaats een aantal verschillen tussen deze Spreeuw en een volwassen Rose te bespreken.

1 De kruinveren waren bij de Spreeuw van Huizen niet verlengd. Dit is bij een Rose Spreeuw wel het geval. 2 Er bevonden zich kleine lichte vlekjes op de zwarte veren van kop, vleugels en staart. Dergelijke vlekjes ontbreken bij een Rose. Een winterfase (= winterkleed) Rose heeft smalle lichte randen aan de zwarte kop-, vleugel- en staartveren. Deze randen zijn bij een zomerfase (= zomerkleed) vogel gewoonlijk weggesleten. 3 De lichte delen van het verenkleed (mantel, rug, schouders, stuit, borst, buik en flanken) waren wit en misten de voor een Rose karakteristieke (zwak) roze gloed. 4 Er bevonden zich zwarte veren in de witte delen van het verenkleed. Donkere veren komen bij een Rose nooit op buik en flanken voor. 5 De snavel verschilde wat grootte en

82-83. Afwijkende Spreeuw *Sturnus vulgaris*, Huizen, Noordholland, augustus 1981 (Peter de Knijff).

bouw betreft niet van die van een volwassen Spreeuw. Hij was vrij dun, recht en puntig. De meer lijster *Turdus*-achtige snavel van een volwassen Rose is vrij dik en heeft een duidelijk gebogen culmen; hij is bovendien aanmerkelijk korter.

summary

ABERRANT STARLING NEAR HUIZEN IN AUGUST 1981 On 28 august 1981 an aberrant adult Starling *Sturnus vulgaris* was observed and photographed near Huizen, Noordholland. The bird resembled an adult Rose-coloured Starling *S. roseus*. The author discusses a number of plumage and bare parts differences between this bird and a Rose-coloured.

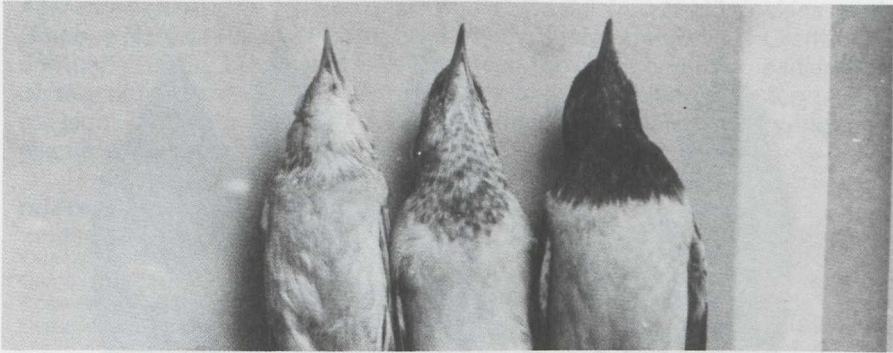
verwijzing

KNOX, A G (1979) Partially leucistic Starling resembling Rose-coloured Starling. *Br Birds* 72: 79-80.

Peter de Knijff, Ahornstraat 15, 2404 VP Alphen aan den Rijn

Moult and basic plumages of Rose-coloured Starling After examining skins at the British Museum (Natural History) at Tring, England, the Rijksmuseum van Natuurlijke Historie (RMNH) at Leiden, Zuidholland, and the Zoölogisch Museum (ZMA) at Amsterdam, Noordholland, I am of opinion that the present knowledge of the moults and basic plumages of Rose-coloured Starling *Sturnus roseus* is inadequate. Therefore, it seems useful to publish this note. For a note on the juvenile plumage, see van den Berg 1982.

MOULTS Juvenile Rose-coloured Starlings have a complete prebasic (= post-juvenile) moult. This takes place in the winter quarters in the Indo-Pakistan subcontinent. No specimen was found which had actually started before the second september week. Adults moult only once a year. This complete prebasic (= autumn) moult takes also place in the Indo-Pakistan winter quarters. Most specimens showed a start in august.

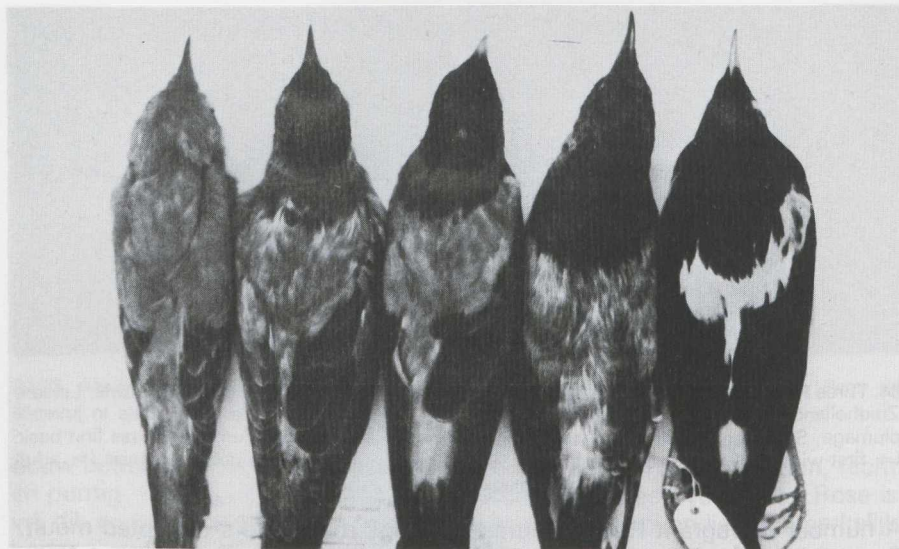

84. Three Rose-coloured Starlings *Sturnus roseus*, Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden, Zuidholland, september 1981 (Arnoud B van den Berg). From left to right: male in juvenile plumage, Schiedam, Zuidholland, november 1896; male in winter (to summer) phase first basic (= first-winter) plumage, Sri Lanka, may 1922; bird in summer phase definitive basic (= adult winter) plumage, no locality and date.

A number of vagrant Rose-coloured Starlings may have a disrupted moult. Several birds in Great Britain had not started in late autumn (Grant 1980, Roberts 1982). This was also the case in a late autumn bird in the Netherlands. The bird concerned was collected on 24 november 1896 at Schiedam, Zuidholland, and its skin is now at the RMNH. However, the moult appeared to be normal in a number of vagrant juveniles as, for instance, the bird which was collected on 20 oktober 1893 at Scheveningen, Zuidholland, and whose skin is now at the ZMA (see *Dutch Birding* 4: plate 26, 1982). One may speculate whether the late start of moult in a number of vagrant juveniles is due to a late date of birth, or has a physiological background (linked to their vagrancy). It should be pointed out that it is unlikely that vagrant juveniles are escaped as the species is not a ready breeder in captivity (England 1974).

The first basic (= first-winter) and definitive basic (= adult winter) plumage of Rose-coloured Starling are both distinctive, and both have, irrespective of sex, also two distinct wear phases, a winter (without wear) and a summer phase (with wear) (*contra* eg Svensson 1975).

BASIC PLUMAGES Rose-coloured Starlings in first basic plumage have a greyish-brown mantle, back, scapulars and rump; the rump is distinctly paler. The (lower breast and) belly are pale pinkish-buff and the dark vent-feathers and undertail-coverts have broad pale fringes. A number of birds have some salmon-coloured feathers in the upperparts. Striking differences with birds in winter phase definitive basic plumage are the much shorter and hardly elongated crest-feathers, and the dull brown-grey rather than black hindneck (the brown-grey on the hindneck is lacking in a number of birds in first basic plumage). The narrowly pale-fringed wing-coverts, remiges and rectrices are also often more brown and less glossy. The pale fringes to the dark head- and breast-feathers are worn off in summer phase birds.

85. Five Rose-coloured Starlings *Sturnus roseus*, British Museum (Natural History), Tring, England, september 1982 (*Arnoud B van den Berg*; taken and reproduced with permission of Trustees of British Museum). From left to right: male in juvenile plumage, Pakistan, august 1918; female in winter phase first basic (= first-winter) plumage, India, november 1928; female in summer phase first basic plumage, Turkey, may 1889; bird in winter phase definitive basic (= adult winter) plumage, India, november 1865; male in summer phase definitive basic plumage, India, may 1905.

Rose-coloured Starlings in first basic plumage from the USSR and Turkey indicate that at least a number of birds returns to the breeding grounds in the second calendar-year.

In Rose-coloured Starlings in winter phase definitive basic plumage, the pink of the mantle, back and scapulars is obscured by the brownish fringes to the feathers while the black head- and breast-feathers have whitish fringes. Usually, the pink on the upperparts is visible as the brownish fringes hardly ever cover the pink completely. The belly is pale pink. The bright-pink-and-glossy-black summer phase plumage is attained by wear of the brownish and whitish fringes to the head- and body-feathers. Most winter phase birds have narrow pale fringes to the wing-feathers which often wear off during spring. Narrow pale fringes to the dark vent-feathers and undertail-coverts are usually still present in summer phase birds. I have no explanation for the presence of a few all-brown scapulars in a large number of summer phase birds.

I was unable to find any reliable plumage character by which Rose-coloured Starlings can be sexed. The possible existence of sexual differences in the length of the crest-feathers and in the colouration of the bare parts needs to be examined. Lars Svensson *in litt* suggested that females may retain the brownish cast of the winter phase plumage during summer.

ACKNOWLEDGEMENTS I wish to thank J C Daniel for checking skins at the Bombay Natural History Society at Bombay, India; and Peter J Grant, Peter de Knijff, Gerald J Oreeel and Lars Svensson for commenting on earlier drafts of this note. I am grateful to the British Museum (Natural History), Rijksmuseum van Natuurlijke Historie and Zoölogisch Museum for allowing me to examine their collections.

references

- VAN DEN BERG, A B (1982) Identification of juvenile Rose-coloured Starling. *Dutch Birding* 4: 60-62.
 ENGLAND, M D (1974) A further review of the problem of 'escapes'. *Br Birds* 67: 177-197.
 GRANT, P J (1980) Mystery photograph 45: Rose-coloured Starling. *Br Birds* 73: 408-409.
 ROBERTS, P J (1982) Post-juvenile moult of Rose-coloured Starling. *Br Birds* 75: 38-40.
 SVENSSON, L (1975) *Identification guide to European passerines*. Second edition. Stockholm.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid

brieven

Occurrence of Steller's Eider in BRD With reference to the note on a male Steller's Eider *Polysticta stelleri* on Schiermonnikoog, Friesland, in may 1982 (van den Berg 1982), I searched the German literature. The following seven records for the BRD were found: winter of 1844/45, three, Helgoland, Schleswig-Holstein; 11 february 1855, male, shot, Helgoland; 10-25 july 1975, male, Amrum, Schleswig-Holstein; 1 may 1977, male, Amrum, 3 february 1979, male, Timmendorferstrand, Schleswig-Holstein; 1 may 1981, male, Amrum; and 26 october 1981, male, Amrum. The records on Amrum and Schiermonnikoog strongly suggest that at least two males are present in the Dutch and German Wadden area since the winter of 1978/79 (cf van den Berg).

reference

- VAN DEN BERG, A B (1982) Stellers Eider op Schiermonnikoog in mei 1982. *Dutch Birding* 4: 84-86.

Alistair Hill, Albrecht-Haushofer-Strasse 10, 3200 Hildesheim, BRD

Leg colour of sand plovers Bijlsma 1982 mentioned observations of Greater Sand Plovers *Charadrius leschenaultii* with greyish-black and black legs in Egypt in the autumn of 1981, and stated that these sightings support the view that leg colour is of no help in sand plover separation.

Apart from the fact that observations in Egypt can not necessarily be extended to apply to birds from other regions, the specific identity of one of Bijlsma's sand plovers is inconclusive on the evidence of the photograph accompanying his note. The transparency, from which the plate was taken, has been studied by P B Taylor and several other observers, and of those consulted, five (P J K Burton, D J Pearson, D K Richards, C A Taylor and PBT) were of the opinion that the dark-legged bird could be a Lesser Sand Plover *C mongolus* on the evidence of the photograph while two (J H Marchant and D A Turner) regarded it as a possible Greater Sand Plover and one (G C Backhurst) declined to express an opinion. Most observers were unwilling to make a definite identification on the basis of this one photograph but DJP stated that the bird looked like a definite Lesser to him. CAT and PBT projected the slide and measured head, bill and leg proportions: head and bill agree with Lesser (assuming the head is in profile as it appears to be) while general shape, leg length and proportions also fit Lesser. The second bird in the picture was agreed by all observers to be a Greater.

Thus on the plate alone, identification is not certain, and there is reasonable cause to suggest that the bird could be a Lesser Sand Plover.

reference

BIJLSMA, R G (1982) On leg colour of Greater Sand Plover. *Dutch Birding* 4: 27.

P B Taylor, c/o Saint Austin's Academy, Post Office Box 25138, Nairobi, Kenya

aankondigingen

French rarities committee In 1981 the French rarities committee, the Comité d'homologation, was set up (see eg *Alauda* 43: 313, 1981; and *Br Birds* 75: 186, 1982). It is now benefiting from the support of the Union Nationale des Associations Ornithologique. The committee's main aim is to adjudicate all claimed records of rare birds in France and to publish the accepted records. Please send any relevant record from 1981 onwards to: Secrétariat du Comité d'homologation, La Corderie Royale, Boîte Postale 263, 17305 Rochefort Cedex, France.

Moult and plumage terminology in Dutch Birding With effect from this issue, *Dutch Birding* follows the moult and plumage terminology system of P S Humphrey & K C Parkes (*Auk* 76: 1-31, 1959). This system is unconnected with seasons, the annual cycle, or the reproductive cycle. Unlike the alternative 'plumage-year' system, it is suited to the discussion of moult and plumage cycles of all birds of all parts of the world. Hopefully, the 'Humphrey & Parkes' terminology system will be adopted by many other publications in Europe and elsewhere in the world. It is already widely accepted in North America. A Dutch version is in preparation and will be published in this journal in due time.

Prijs van jaarabonnement op Dutch Birding Met ingang van 1 januari 1983 zal de prijs voor een jaarabonnement op *Dutch Birding* met 10% worden verhoogd tot minimaal f 27,50 (Nederland) of BF 500 (België en Luxemburg). Deze verhoging is nodig om de diverse kostenstijgingen het hoofd te kunnen bieden. Voor abonnees buiten genoemde landen blijft de prijs minimaal \$ 15 of een gelijkwaardig bedrag in elke geldsoort tegen de geldende wisselkoers.

SDBA-vogeldag op 27 november 1982 te leiden Op zaterdag 27 november 1982 vond van 15:00 tot 22:00 te Leiden Zh de eerste door de Stichting Dutch Birding Association (SDBA) georganiseerde vogeldag plaats. De 75+ aanwezige begunstigers (en niet-begunstigers) kregen een gevarieerd programma voorgeschoteld. De dag begon met een dialezing door Edward van IJzendoorn over de rui en topografie van vogels. Vervolgens vertoonde en becommentarieerde Han Blankert dia's van een aantal recente zeldzame en interessante vogels. Na de pauze vond een leerzame 'mystery bird competition' plaats. Dit onderdeel stond onder leiding van Peter de Knijff. Vervolgens liet Kees Hazevoet geluidsoptnames horen van een aantal zeldzame en interessante vogels. De dag werd besloten met een dialezing door Joop Swaab over vogels in Israel. Het programma was zodanig dat er voldoende gelegenheid was tot het leggen van contacten en het uitwisselen van ervaringen.

Mede naar aanleiding van deze geslaagde vogeldag heeft het SDBA-bestuur besloten om hier een jaarlijks terugkerende gebeurtenis van te maken. Personen die ideeën en suggesties hebben welke mogelijk kunnen leiden tot een betere opzet, organisatie of programma-samenstelling van de SDBA-vogeldag, worden vriendelijk verzocht contact op te nemen met Peter de Knijff (Ahornstraat 15, 2404 VP Alphen aan den Rijn/01720-92186) of met een van de twee andere leden van de SDBA-activiteitencommissie, Han Blankert en Edward van IJzendoorn.

Vogelen op Terschelling in oktober 1982 De van 1 tot en met 10 oktober 1982 gehouden en door de Stichting Dutch Birding Association georganiseerde vogelweek op Terschelling Fr is een groot succes geworden. Het rustige herfstweer maakte het mogelijk dat er gedurende de gehele periode intensief gevogeld kon worden. Er werden in totaal 145 soorten waargenomen. Het hoogtepunt werd ongetwijfeld gevormd door de eerste Russische Spotvogel *Hippolais caligata* voor Nederland die op 2 en 3 oktober bij Oosterend werd waargenomen en gevangen (en weer werd losgelaten). De determinatie van deze moeilijk herkenbare Fitis *Phylloscopus trochilus*-achtige spotvogel gaf aanleiding tot verhitte discussies. Een ander hoogtepunt werd gevormd door de twee Dwerggorzen *Emberiza pusilla* die vanaf 4 oktober regelmatig in en bij Oosterend werden waargenomen. Verder werden onder andere de volgende zeldzame en interessante vogels waargenomen: c 10 Grote Piepers *Anthus novaeseelandiae*, twee Sperwerggrasmussen *Sylvia nisoria*, drie Bladkoninkjes *P inornatus*, drie Kleine Vliegenvangers *Ficedula parva*, een Boomkruiper *Certhia brachydactyla* (zeldzaam op Terschelling), enkele 10-tallen Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus*, en twee Noordse Goudvinken *Pyrrhula pyrrhula pyrrhula*.

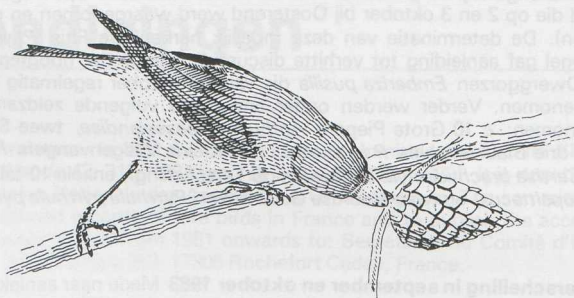
Vogelen op Terschelling in september en oktober 1983 Mede naar aanleiding van het succesvolle verloop van de vogelweek op Terschelling Fr in oktober 1982, heeft het bestuur van de Stichting Dutch Birding Association besloten om in september en oktober 1983 twee vogelweken op Terschelling te organiseren. Deze zullen plaatsvinden van vrijdag 16 tot en met vrijdag 23 september en van vrijdag 7 tot en met vrijdag 14 oktober. Er zullen voor beide periodes vier appartementen in Oosterend worden gehuurd. Deelnemers aan een van de vorige vogelweken hebben bij een te groot aantal aanmeldingen voorrang. De kosten voor één week bedragen f 75 en voor twee weken f 150. Het is ook mogelijk om voor (een) kortere periode(s) deel te nemen. De kosten zijn dan f 12 per dag. Geïnteresseerden dienen vóór 1 mei 1983 schriftelijk of telefonisch contact op te nemen met Peter de Knijff (Ahornstraat 15, 2404 VP Alphen aan den Rijn/01720-92186).

verzoeken

Voorkomen van Morinelplevier in Nederland Om een beter inzicht te krijgen in het voorkomen van de Morinelplevier *Charadrius morinellus* in Nederland, wordt men verzocht alle waarnemingen, ringvangsten en (nest)vondsten gedurende de periode 1970-82 op te sturen naar Jos van Oostveen (Droevendaalsesteeg 75, 6708 PN Wageningen/08370-17940). Men gelieve bij toezending datum, plaats, aantal, leeftijd, geslacht, gedrag, omstandigheden, waarnemer(s) en eventuele andere gegevens te vermelden.

Broedparasitisme van Koekoek bij Gekraagde Roodstaart Om een beter inzicht te krijgen in het broedparasitisme van de Koekoek *Cuculus canorus* bij de Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus phoenicurus* in Nederland en met name in de duinstreek van West-Nederland, wordt men verzocht alle broedgegevens gedurende de periode tot en met 1983 op te sturen naar A W Hellebrekers (Park Vronesteijn 146, 2271 HW Voorburg/070-862636). Men gelieve bij toezending datum, plaats, kleur van koekoeksei (ongevlekt blauw als bij Gekraagde Roodstaart of gevlekt grijsbruin), legselgrootte, broedresultaat, aantal Koekoeken, paartjes Gekraagde Roodstaarten en andere waardvogels in betrokken gebied, waarnemer(s) en eventuele andere gegevens te vermelden.

Grauwe Fitis bij Wassenaar in winter van 1974/75 In verband met een nieuw onderzoek naar de specifieke identiteit van een als Grauwe Fitis *Phylloscopus trochiloides* gedetermineerde vogel die van 22 december 1974 tot en met 12 februari 1975 bij Wassenaar Zh werd waargenomen (*Limosa* 49: 72-75, 1976), wordt men verzocht alle beschrijvingen, tekeningen, foto's en geluidsopnames op te sturen naar Gerald Oreel (Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam/020-730710) en Adri Remeus.

Invasie van Grote Kruisbek in Nederland in 1982-83 Om een beter inzicht te krijgen in de invasie van de Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus* in Nederland in 1982-83, wordt men verzocht alle waarnemingen, ringvangsten en (nest)vondsten gedurende de periode van september 1982 tot en met juni 1983 op te sturen naar Gerald Oreel (Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam/020-730710). Men gelieve bij toezending datum, plaats, aantal, leeftijd, geslacht, gedrag, omstandigheden, waarnemer(s) en eventuele andere gegevens te vermelden. Beschrijvingen, tekeningen, foto's en geluidsopnames gelieve men ook op te sturen.

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en Vlaanderen beslaat hoofdzakelijk de maanden oktober, november en december 1982. De vermelde waarnemingen en gevallen zijn grotendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. De Nederlandse en wetenschappelijke namen en hun volgorde komen overeen met de 'Naamlijst van in België en Nederland waargenomen of vastgestelde vogelsoorten en hun ondersoorten' (*Wielewaal* 47: 363-376, 1981).

DUIKERS TOT IBISSEN **IJ**sduikers *Gavia immer* werden vastgesteld op Texel Nh (8 oktober), bij het Kornwerderzand Fr (vondst op 21 november), bij Kortrijk Wvl (27 november tot en met 13 december) en te Stevensweert NL (19 december). Vanaf de Hondsbosse Zeewering Nh werd op 6 en 11 oktober een **Stormvogeltje** *Hydrobates pelagicus* waargenomen. Een

ander exemplaar raakte in het binnenland verzeild en werd op 23 oktober opgemerkt boven de Lek bij Lienden Gld en een uur later bij Culemborg Gld. **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* verbleven in oktober te IJmuiden Nh, Pampushaven Fl en Scheveningen Zh en in december te Katwijk aan Zee Zh. Bij Harderwijk Gld werd op 15 december een volwassen **Kwak** *Nycticorax nycticorax* waargenomen. **Kooreigers** *Bubulcus ibis* verbleven van 7 augustus tot en met 6 november te Weerdinge D, in oktober en november in de Alblasserwaard Zh, en vanaf november te Oene Gld. Gedurende de gehele periode vertoefden twee **Grote Zilverreigers** *Egretta alba* in de buurt van Piaam Fr. Vanaf half november tot en met 13 december zat er één op Wieringen Nh. Voor het eerst sedert 1979 werden er weer **Zwarte Ibissen** *Plegadis falcinellus* vastgesteld: op 16 oktober twee bij Deventer O, op 28 en 29 oktober één bij Hoogkerk Gr en op 28 december een vondst bij Boornbergum Fr.

86. Harlekijneend *Histronicus histrionicus*, vrouwtje in volwassen kleed, IJmuiden, Noordholland, december 1982 (Edward J van IJzendoorn).

87. Steppesvorkstaartplevier *Glaucopis trichas* in eerste winterkleed, Overlangbroek, Utrecht, november 1982 (Arnoud B van den Berg).

88. Westaziatische Roodborsttapuit *Saxicola torquata maura*, mannetje in eerste winterkleed, Camperduin, Noordholland, oktober 1982 (Jan Mulder).

EENDEN TOT VALKEN In het Ganzenreservaat De Poel bij Goes Z werd op 26 en 28 decembereen **Dwerggans** *Anser erythropus* aangetroffen. Tijdens de laatste week van december verbleef een **Zwartbuirokrogans** *Branta bernicla nigricans* op Terschelling. Een mannetje **Siberische Taling** *Anas formosa* in eclipskleed werd op 23 september bij Kallo Ovl waargenomen. Op 26 december werd bij Leeuwen NL een volwassen mannetje **Ringsnaveleend** *Aythya collaris* ontdekt. Dit is vlakbij de plaats waar ook in de winter van 1981/82 een exemplaar werd waargenomen. Vanaf 27 november verbleef een **Witoogend** *A nyroca* te Delfzijl Gr.

Sensationeel was de totaal onverwachte verschijning van een volwassen vrouwtje **Harlekijneend** *Histrionicus histrionicus* in de haven van IJmuiden op 28 december. Deze grote zeldzaamheid - welke tot na de jaarwisseling bleef - werd door talloze vogelaars bezocht. Later bleek dat ook op 12 december een Harlekijneend (mannetje) zou zijn gezien op Lauwersoog Gr.

Grote belangstelling was er eveneens voor een volwassen mannetje **Brilzeeëend** *Melanitta perspicillata* dat van 20 november tot en met 3 december in de Eemshaven-Oost Gr verbleef. **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla* werden waargenomen bij Wassenaar Zh (18 oktober), Voorst O (7 november) en Maarn U (13 november). Vanaf half november verbleven twee exemplaren - waaronder een (bijna-)volwassen - in en bij de Oostvaardersplassen Fl. Op 18 oktober werd te Noordwijk Zh een laat manne-

tje **Roodpootvalk** *Falco vespertinus* gezien.

RALLEN TOT STRANDLOPERS In Het Zwin Wvl werd op 4 oktober een **Klein Waterhoen** *Porzana parva* gemeld. Op 6 en 7 november werden er tijdens een periode met harde oostenwind 15000+ **Kraanvogels** *Grus grus* waargenomen! Het merendeel trok door Oost-Nederland en -Vlaanderen maar ook elders werden 100-en gezien. Er pleisterden enkele dagen c 1200 Kranen bij Biervliet in Zeeuws-Vlaanderen. Uitzonderlijk laat was een jonge **Steppesvorkstaartplevier** *Glaucopis trichas* die van 21 november tot en met 8 december bij Overlangbroek U verbleef. In november en december werden er, zoals gewoonlijk, **Rosse Franjepoten** *Phalaropus fulicarius* waargenomen te IJmuiden, op De Maasvlakte Zh en in De Putten bij Camperduin Nh.

JAGERS TOT ALKEN Er trokken **Kleinste Jagers** *Stercorarius longicaudus* langs De Maasvlakte (9 oktober) en Scheveningen (13 november). Op 21 oktober werd er één dood gevonden in de AW-duinen Nh. Een **Zwartkopmeeuw** *Larus melanocephalus* werd waargenomen te Den Helder Nh op 2 november en in het binnenland bij Wijk bij Duurstede U op 22 november. De enige (volwassen) **Vorkstaartmeeuw** *L sabini* in deze periode werd gemeld te Scheveningen op 18 november. Op het strand van IJmuiden werd op 29 oktober een volwassen **Mediterrane Geelpoot-**

meeuw *L. cachinnans michahellis* waargenomen; de gebruikelijke exemplaren van De Maasvlakte waren tot eind december aanwezig. Een volwassen **Grote Burgemeester** *L. hyperboreus* verbleef op De Maasvlakte vanaf begin november; vanaf half december waren er bovendien twee jonge vogels aanwezig. Langs en in de buurt van de kust werden *c* 16 **Kleine Alken** *Alle alle* en *c* 12 **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica* gemeld, de meeste in december.

IJSVOGELS TOT GORZEN **Hoppen** *Upupa epops* werden waargenomen bij Camperduin (1 oktober), Bloemendaal Nh (11 oktober), op Texel (23 oktober), bij Groningen Gr (9 en 10 november) en te Zonnebeke Wvl (18 november). Een ruiend exemplaar verbleef van 5 november tot en met 22+ december in het Noordhollands Duinreservaat Nh; de betrokken vogel werd tot twee maal toe gevangen op het Ringstation Castricum. Langs de kust werden 20+ **Grote Piepers** *Anthus novaeseelandiae* gezien; de meeste waarnemingen waren in oktober. Ook in het binnenland werden enkele Grote Piepers gemeld waaronder een late op 19 december bij Deventer. Op 2 en 3 oktober werden te Lokeren Ovl twee **Roodkeelpiepers** *A. cervinus* gevangen; te Katwijk aan Zee werd er één op

22 oktober waargenomen. Met de aanwezigheid van een **Noordeuropese Waterspreeuw** *Cinclus cinclus cinclus* in de AW-duinen in november en december werd een traditie in ere gehouden. Van 16 tot en met 20 oktober bevonden zich twee **Westaziatische Roodborstapuiten** *Saxicola torquata maura* te Camperduin. Op 23 oktober zat er bovendien één op Texel. Er waren twee waarnemingen van een **Roodkeellijster** *Turdus ruficollis*: op 25 en 26 november een **Echte Roodkeellijster** *T. ruficollis* te Gouda Zh; en op 9 oktober een **Zwartkeellijster** *T. atrogularis* op Schiermonnikoog Fr. Bij de Maarsseveense Plassen U werd in december een **Cetti's Zanger** *Cettia cetti* gehoord.

De waarneming en vangst van een **Russische Spotvogel** *Hippolais caligata* op 2 en 3 oktober op Terschelling betekenden het eerste geval van deze soort voor Nederland. Het was ongetwijfeld het hoogtepunt van de door de Stichting Dutch Birding Association georganiseerde vogelweek welke van 1 tot en met 10 oktober op dit waddeneiland plaatsvond.

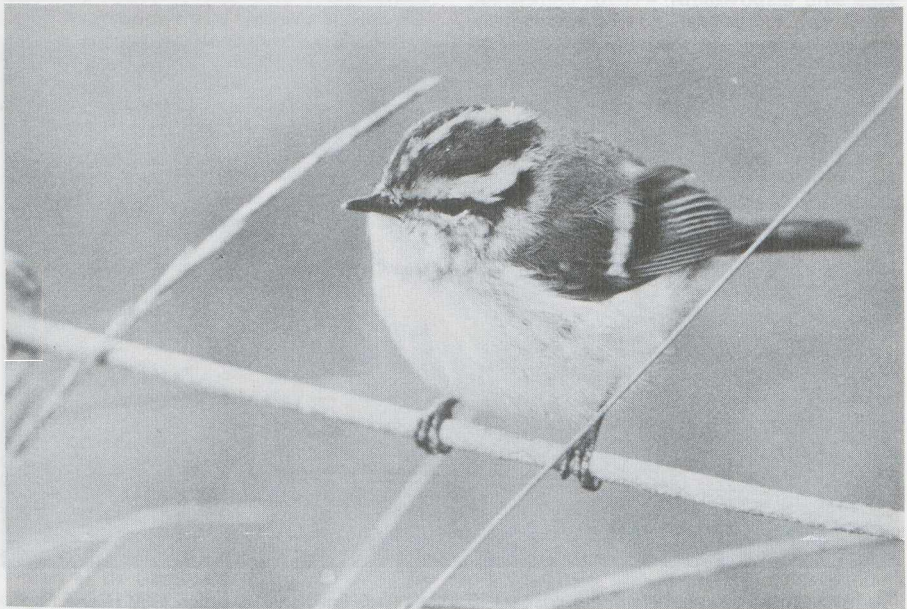
Een late (ver oostelijke?) golf van **Sperwergramussen** *Sylvia nisoria* in oktober zorgde voor waarnemingen op De Maasvlakte, Terschelling (twee) en bij Wassenaar. Op 11 oktober werd op Schiermonnikoog een **Noordse Boszanger** *Phylloscopus borealis* in eerste

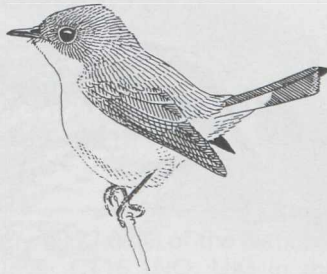
89. Russische Spotvogel *Hippolais caligata*, Terschelling, Friesland, oktober 1982 (René Pop).

90-91. Sperwergrasmus *Sylvia nisoria* in eerste winterkleed, Terschelling, Friesland, oktober 1982 (René Pop); Pallas' Boszanger *Phylloscopus proregulus*, Hondsbosse Zeewering, Noordholland, oktober 1982 (René van Rossum).

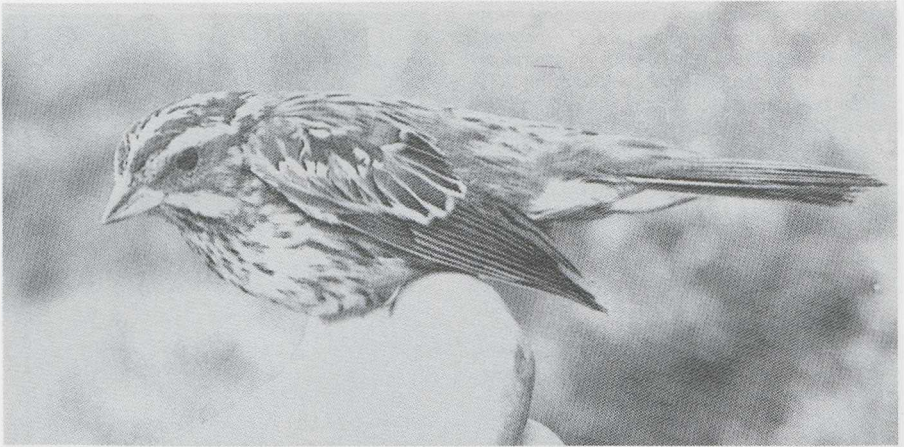
winterkleed gevangen. Een ongekend grote invasie van **Pallas' Boszangers** *P. proregulus* in Noordwest-Europa leidde tot minstens zes gevallen in Nederland en Vlaanderen: bij Wasenaar (vangst op 9 oktober), op en langs de Hondsbosse Zeewering (15 en 16 oktober), bij Castricum (vangst op 16 oktober), te Zeebrugge Wvl (16 oktober), op het Kornwerderzand (vangst op 24 oktober) en te Schoorl Nh (24 oktober). In oktober werden 15+ **Bladkoinkjes** *P. inornatus* waargenomen; de meeste gevallen waren langs de kust. Een **Bruine Boszanger** *P. fuscatus* te Heist Wvl van 30 oktober tot en met 6 november was het tweede geval voor België en trok veel belangstelling. Op 7 november werd op Texel uitvoerig een **Bergfluits** *P. bonelli* bestudeerd. Dit was het eerste november-geval voor Nederland. In oktober verschenen er **Kleine Vliegenvangers** *Ficedula parva* op Ameland Fr, De Maasvlakte, te Noordwijk, op de Posbank Gld en Terschelling (drie). Op 16 oktober werd er een **Taigaboomkruiper** *Certhia familiaris* gevangen op Schiermonnikoog en bij Veenendaal U werd er één waargenomen op 27 en 28 november. Tot in november waren er enkele **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* te horen (en te zien) bij De Bloq van Kuffeler Fl. Op 6 en 7 novem-

ber werd te Lier A een jonge vogel waargenomen. De Buidelmees met een Duitse ring die op 11 september bij Makkum Fr werd gevangen, bleek in 1981 als jonge vogel te zijn geringd bij Hamburg, BRD. Op 9 oktober zat er een **Kleine Klapekster** *Lanius minor* op De Maasvlakte. Op Vlieland Fr werd een **Roodkopklauwier** *L. senator* waargenomen op 2 oktober. Op 20 december werd er een **Notekraker** *Nucifraga caryocatactes* bij Zutphen O

92. Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus*, Heist, Westvlaanderen, oktober 1982 (Jef de Ridder).

93. Geelbrauwgors *Emberiza chrysophrys*, Schiermonnikoog, Friesland, oktober 1982 (©Nieuwsblad van het Noorden).

gemeld. In de loop van oktober tekende zich een unieke invasie van **Grote Kruisbekken** *Loxia pytyopsittacus* af welke ongekeende aantallen vogels naar Nederland bracht. Voor zover nu bekend, zijn bij deze invasie 200+ exemplaren betrokken. De grootste groepen bevonden zich te Bakkum Nh, in De Kennerduinen Nh, in de Koningshof tussen Overveen en Aerdenhout Nh, bij Schoorl en op Texel. Het is belangrijk dat er een zo nauwkeurig mogelijk beeld van deze invasie wordt verkregen.

Op 19 oktober werd op Schiermonnikoog een **Geelbrauwgors** *Emberiza chrysophrys* gevangen. Deze gors was te herkennen aan zijn markante koptekening met onder meer een gelige wenkbrauwstreep, zwarte tertials met roodbruine randen, witte randen aan de grote en middelste bovenvleugeldekveren en een witte zijrand aan de buitenste staartpennen. Dit was het eerste geval van deze Oostaziatische soort voor Nederland en het vierde voor Europa. De vorige drie gevallen waren in Frankrijk en Groot-Brittannië (twee).

Tussen 4 en 10 oktober werden er op Terschelling regelmatig twee **Dwerggorzen** *E pusilla* waargenomen. Op Schiermonnikoog werd er één gezien op 12 oktober. Vangsten waren er op Ameland (7 oktober) en te Brecht A (11 oktober en 5 november).

94. Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus*, Koningshof, Noordholland, november 1982 (Jan Mulder).

J J (Han) Blankert, Oude Singel 104, 2312 RE Leiden
Gerard H Steinhaus, Graaf Adolflaan 11-2, 3708 XA Zeist

To our foreign subscribers

It is time to renew your subscription!!!

Please fill out this form and send it as soon as possible to:

Stichting Dutch Birding Association,

Postbus 71 927,

1008 EC AMSTERDAM,

Netherlands

- I transferred the amount due to bank account 59 27 0888 of the National Westminster Bank (25 Market Square, Dover CT16 1NQ, UK) in the name of Anton van IJzendoorn.
- The amount due has been transferred to postal giro account 41 48 343 in the name of the Stichting Dutch Birding Association (Amsterdam).
- Jeg har indbetalt abonnementsprisen på postgiro 41 48 343, Stichting Dutch Birding Association (Amsterdam).
- Jag har överfört min prenumerationsavgift via postgiro till postgiro Haag 41 48 343 med Stichting Dutch Birding Association (Amsterdam) som betalningsmottagare.
- I enclose an Eurocheque.
- Jeg sender dem hermed en Eurocheck.
- Jag medsänder en Eurocheck.
- The amount due has been transferred to bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of the Stichting Dutch Birding Association (Amsterdam) (Dutch currency only!).

.....

☐ US \$ 15	☐ FrF 110	☐ Ösh 250
☐ UK £ 10	☐ Skr 115	☐ Fmk 80
☐ BF 500	☐ Nkr 110	☐ Irish £ 11,50
☐ DM 36	☐ Dkr 125	☐ ...
☐ Canada \$ 18		

Name

Postal address

.....

Country

Comments

.....

Nederland (00-31)**Drenthe**

Koen van Dijken 05910- 19952

Flevoland

Kees Breek 03200- 42375

Karel Maurer 03240- 33398

Friesland

Trinus Haitjema 05142- 1708

Jan de Jong 05138- 4788

Gelderland

Toon van Dijk 08894- 12621

Jaap Eerdmans 03410- 13726

Jos van Oostveen 03410- 14767

Kees Tiemstra 03455- 2174

Groningen

Egge Boerma 050 - 258286

Bert Bulthuis 050 - 255080

Harm Jan Wight 050 - 567533

Limburg

Peter Verbeek 04755- 1524

Noordbrabant

Eef Blankers 04192- 13585

Hidde Bult 01645- 3388

Rini van Meurs 04192- 14165

Noordholland-Noord

Johan Apperloo 072 - 112077

Pieter Bison 072 - 121017

Ruud Brouwer 02274- 1225

Nick van der Ham 072 - 114592

Jan van der Laan 072 - 334023

Peter Meijer 02278- 1441

Eric Menkveld 075 - 286457

Harm Niesen 02208- 4219

Bert Rebergen 02285- 17829

Cock Reijnders 02518- 50600

Kees Scharringa 072 - 330022

Rienk Slings 02510- 40063

Peter Zwitser 02518- 55199

Noordholland-Texel

Adriaan Dijkse 02228- 676

Frits Jan Maas 02220- 3236

Noordholland-Zuidoost

Martin van den Berg 020 - 424390

Jan Bos 035 - 61011

Jan Jaap Brinkman 020 - 433079

Alexander Buhr 02159- 41017

René Dekker 020 - 832889

Klaas Eigenhuis 02977- 23238

Hans ter Haar 020 - 924240

Kees Hazevoet 020 - 235049

Jan & Ton Hinloopen 020 - 651062

Edward van IJzendoorn 020 - 727239

Kees Klaver 020 - 433090

Gerald Oreel 020 - 730710

Kees Roselaar 020 - 5222423

Wim van der Schot 020 - 253431

Joop Swaab 020 - 224944

Noordholland-Zuidwest

Arnoud van den Berg 023 - 378024

Ronald Geskus 02550- 22765

Evert van Huijssteeden 023 - 371826

Eef Kieft 023 - 353550

Erik Maassen 02550- 32960

Jan Mulder 023 - 274216

Paviljoen Zuidpier 02550- 14222

Overijssel

Rolf de By 053 - 338530

Anton Conings 053 - 351300

Geert Groot Koerkamp 05700- 22941

Jowi de Roever 053 - 336394

Utrecht

Eric Bos 030 - 321463

Ted Hoogendoorn 03430- 14521

Jan van Kreuningen 030 - 615493

Jelle Scharringa 030 - 760230

Gerard Steinhaus 03404- 17149

Zuidholland

Gijsbert van der Bent 01718- 13606

Han Blankert 071 - 125400

Eugène van der Burg 01725- 2405

Paul de Heer 010 - 709479

Arie & Peter de Knijff 01720- 92186

Henk van der Lee 01865- 1324

Teus Luyendijk 071 - 172812

Koffiehuis Maasvlakte 01819- 62415

Just Palm 010 - 768036

René Pop 010 - 341128

Jan Regeer 070 - 609856

Adri Remeeus 070 - 474282

René van Rossum 01718- 13523

Ruud Schenk 010 - 355330

Paul Schrijvershof 010 - 844359

Norman van Swelm 070 - 989005

Arend Wassink 071 - 131987

België (09-32)**Antwerpen**

Valère Dupont 03 - 2374231

Leo Janssen 03 - 4499041

Bert van der Krieken 052 - 336431

Luc Matthé 014 - 218385

Hubert Meeus 014 - 415758

Jef de Ridder 03 - 6516935

Chris Steeman 03 - 4495714

Brabant

Denis van der Elst 02 - 3748713

Paul Herroelen 02 - 7518576

René-Marie Lafontaine 02 - 7334215

Limburg

Jan Gabriëls 011 - 413409

Albert Geuens 011 - 735744

Oostvlaanderen

Dirk Oellibrandt 03 - 7759859

Westvlaanderen

Rudi Debruyne 051 - 544850

dutch birding

jaargang 4 nummer 4 december 1982

113 Field identification of sand plovers in East Africa *P B Taylor*

mystery photographs

131 Mystery photograph 9: Bonaparte's Gull *Edward J van IJzendoorn*

mededelingen

132 Baardgrasmus op Engelsmanplaat in juni 1982 *Kitty Oordijk & Ap Woortman*

133 Noordse Boszanger op Schiermonnikoog in oktober 1982 *André J van Loon, Tom M van der Have & Jos W M van de Staaij*

135 Afwijkende Spreeuw bij Huizen in augustus 1981 *Peter de Knijff*

136 Moults and basic plumages of Rose-coloured Starling *Arnoud B van den Berg*

brieven

139 Occurrence of Steller's Eider in BRD *Alistair Hill*

139 Leg colour of sand plovers *P B Taylor*

aankondigingen

140 French rarities committee

140 Moults and plumage terminology in *Dutch Birding*

141 Prijs van jaarabonnement op *Dutch Birding*

141 SDBA-vogeldag op 27 november 1982 te Leiden

141 Vogelen op Terschelling in oktober 1982

141 Vogelen op Terschelling in september en oktober 1983

verzoeken

142 Voorkomen van Morinelplevier in Nederland

142 Broedparasitisme van Koekoek bij Gekraagde Roodstaart

142 Grauwe Fitis bij Wassenaar in winter van 1974/75

142 Invasie van Grote Kruisbek in Nederland in 1982-83

recente meldingen

143 Recente meldingen: oktober, november en december 1982 *J J (Han) Blankert & Gerard H Steinhaus*

tekeningen

142 Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus* (*Dirk Moerbeek*)

147 Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva* (*Dirk Moerbeek*)